

## Sažetak programa rada Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost za 2024. godinu

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost djeluje u okviru Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstva civilne zaštite, Sektora za inspekcijske poslove.

Inspekcijski nadzor provodi se na temelju:

- Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti („Narodne novine“, broj 141/13, 39/15, 130/17, 21/22 i 114/22),
- Zakona o sustavu državne uprave („Narodne novine“, broj 66/19),
- Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18 i 114/22),
- Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23 i 36/24) i
- Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09 i 110/21).

Inspekcijski nadzor nadgleda provedbu odredbi Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata. Provodi se u skladu sa stupnjevitim pristupom, uzimajući u obzir dosadašnje rezultate inspekcijskih nadzora provedenih nad određenom fizičkom ili pravnom osobom i broj aktivnih inspektora. Stupnjeviti pristup temelji se na preporukama Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA TECDOC – 1526, Inspection of Radiation Sources and Regulatory Enforcement (Supplement to IAEA Safety Standards Series No. GS-G-1.5)).

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost obavlja nadzore na području cijele Republike Hrvatske, nad svim pravnim i fizičkim osobama koje posjeduju izvore ionizirajućeg zračenja, a koji se koriste u medicini, industriji, znanosti i veterinarskoj medicini. Također, sukladno odredbama Plana pripravnosti i odgovora Republike Hrvatske na radiološki ili nuklearni izvanredni događaj, Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost dio je sustava pripravnosti i odgovora na izvanredni radiološki ili nuklearni izvanredni događaj.

Uzimajući u obzir broj aktivnih inspektora važno je u svakom trenutku optimalno koristiti postojeće kapacitete Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost kako bi se izvršio nadzor nad izvorima ionizirajućeg zračenja koji predstavljaju najveći rizik, a sve u smislu stupnjevitog pristupa i osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

U 2024. godini inspekcija je izvršila ukupno 88 inspekcijskih nadzora od toga 65 redovna nadzora i 23 izvanredna nadzora. Izvanredni nadzori odnosili su se uglavnom na postupanje po predstavkama kada postoji sumnja da je, s obzirom na postojeće činjenično stanje, ugrožen javni interes, na pronalazak izvora ionizirajućeg zračenja, postupanja po obavijesti o slučaju nenamjernog ozračenja i sl. U izvršenim inspekcijskim redovnim i izvanrednim nadzorima utvrđene su povrede Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata, te je temeljem članka 86. stavka 1. i stavka 2. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti izdano ukupno 39 rješenja kojima se naredilo otklanjanje utvrđene nepravilnosti uz zadani rok u kojem se nepravilnost mora otkloniti te izreklo mjere zabrane uporabe radnih i pomoćnih prostorija, uređaja i opreme za obavljanje djelatnosti, kao i izrekla zabrana rada osobama. Najveći broj utvrđenih povreda Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata odnosio se na: - obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova, - izostanak prijave izvora ionizirajućeg zračenja nad kojim se ostvarilo posjedništvo ili vlasništvo, - izostanak obavještanja Ministarstva unutarnjih poslova o prestanku korištenja izvora ionizirajućeg zračenja. Nadalje, veći broj utvrđenih povreda Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata odnosio

se na propust nositelja odobrenja da svojim izloženim radnicima osigura posebno stručno obrazovanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti za izložene radnike i radnike koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja, zatim na propust upisivanja doze pacijenta ili upisivanja odgovarajućeg skupa relevantnih podataka u pacijentov nalaz na temelju kojih je moguće procijeniti dozu pacijenta, za svaki dijagnostički ili intervencijski postupak proveden uporabom ionizirajućeg zračenja, te na izostanak obnavljanja dokumenta Analiza rizika kod svake izmjene uvjeta koji mogu bitno utjecati na rizik vezan uz djelatnosti koju nositelj odobrenja obavlja uporabom izvora ionizirajućeg zračenja.

Temeljem članka 90. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti podnijeta su 2 optužna prijedloga protiv pravnih osoba i obrtnika zbog obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova. Nakon provedenog postupka, presudom nadležnih općinskih prekršajnih sudova okrivljeni su proglašeni krivim za počinjeni prekršaj.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost neprekidno sudjeluje u vježbama Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), Europske komisije, vježbama provjere sustava i mogućnosti komuniciranja svih sudionika preko platforme KID u slučaju nesreće u NE Krško, kao i na svim vježbama koje jačaju kapacitete inspekcije sa ciljem osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.